

MAKTABGA TAYYORLOVNING MUHIM BOSQICHI

Muhitdinova Zohida Bahodirovna

Toshkent shahar Shayxontoxur tumani

Xalqaro islom akademiyasi qoshidagi "Ziyo-Zukko umumta'lim maktabi" NTM

boshlang'ich sinf o'qituvchisi

Annotatsiya. Maktabgacha ta'lim bosqichi uzluksiz ta'limning eng muhim, mas'uliyatli, bola tarbiyasi va ta'lim olishi poydevori, asoslari shakllanadigan bosqichidir. Maqolada bolalarni maktabga tayyorlash jarayonida sifat va samaradorlikni oshirish uchun amalga oshirish mumkin bo'lgan metodlar, jarayonlar, o'ziga xos holatlar tahlil etilgan va takliflar berilgan.

Kalit so'zlar: Maktabgacha ta'lim, samaradorlik, sifat, vazifa, metod, usul.

KIRISH

Maktabgacha ta'limning asosiy vazifalari bolalarni xalqning boy milliy, madaniy, tarixiy me'rosi va ma'naviy-axloqiy an'analari ruhida tarbiyalash, bolalarda milliy vatanparvarlik hislarini shakllantirish, maktabgacha yoshdagi bolalarda bilim olish ehtiyojini, o'qishga intilish moyilliklarini shakllantirib, ularni muntazam ravishda ta'lim jarayoniga tayyorlash, bolalarning tafakkurini rivojlantirish, o'zining fikrini mustaqil va erkin ifodalash malakalarini shakllantirish, bolalarning jismoniy va ruhiy sog'ligini ta'minlashdan iborat. Bu bosqichda bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash masalasi eng dolzarb masalalardan sanaladi. Aynan shuni e'tiborga olgan holda bugungi kunda mamlakatimizda maktabgacha ta'lim sohasida, bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash sohasida tub o'zgarishlar amalga oshirilmoqda.¹

Maktabgacha ta'lim bola shaxsini sog'lom va yetuk qilib maktabga tayyorlash maqsadini ko'zlaydi. Ta'lim-tarbiya qancha erta boshlansa, uning samarasi shuncha erta namoyon bo'ladi, shuningdek, insonning butun hayot tarziga ijobiy ta'sir qiladi.

ASOSIY QISM

Maktabgacha ta'lim muassasalariga bolalar qamrovini kengaytirish, muassasalarni obodonlashtirish, ularning kirish qismidan tortib, yo'laklari, hattoki ekilgan gul, daraxtlari, guruh xonasidagi har bir jihoz bolani rivojlantirish uchun yo'naltirilganiga alohida e'tibor qaratilmoqda. Bugungi tezkor davrda maktabgacha yoshdagi bolalarni mustaqil fikrlash, fikrini erkin ifodalashga o'rgatuvchi muhit yaratish, albatta, muassasaning samarali boshqaruviga bevosita aloqador.

Maktabga borish - bola hayotidagi burilish davri. Shu sababli, kattalar ham, bolalar ham maktabga yaqinlashish zarurati bilan ko'rsatadigan tashvish tushunarli.

¹ Hasanboeva O.U. va boshq. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. – Toshkent: Ilm ziyo, 2016.46-b.

Talaba, talaba pozitsiyasining o'ziga xos xususiyati shundaki, uning o'qishi majburiy, ijtimoiy ahamiyatga ega faoliyatdir. U uchun u o'qituvchi, maktab, oila oldida mas'uldir. Talabaning hayoti barcha talabalar uchun bir xil bo'lgan qat'iy qoidalar tizimiga bo'ysunadi. Uning asosiy mazmuni barcha bolalar uchun umumiy bo'lgan bilimlarni o'zlashtirishdir.²

O'qituvchi va talaba o'rtasida juda o'ziga xos munosabatlar shakllanadi. O'qituvchi nafaqat bolaga hamdardlik uyg'otadigan yoki uyg'otmaydigan kattalar emas. U bolaga qo'yiladigan ijtimoiy talablarning rasmiy tashuvchisi. O'quvchining darsda olgan bahosi bolaga bo'lgan shaxsiy munosabatining ifodasi emas, balki uning bilimining ob'ektiv o'lchovi, ta'lim vazifalarini bajarishi. Yomon bahoni itoat qilish yoki tavba qilish bilan to'ldirib bo'lmaydi. Sinfdagi bolalarning munosabatlari o'yinda rivojlanayotgan munosabatlardan ham farq qiladi.

Bolaning tengdoshlar guruhidagi o'rnini belgilaydigan asosiy mezon o'qituvchining bahosi va o'qishdagi muvaffaqiyatidir. Shu bilan birga, majburiy faoliyatda birgalikda ishtirok etish umumiy javobgarlikka asoslangan munosabatlarning yangi turini vujudga keltiradi. Bilimlarni o'zlashtirish va qayta qurish, o'zini o'zgartirish yagona ta'lim maqsadiga aylanadi. Bilim va o'quv faoliyati nafaqat hozirgi vaqt uchun, balki kelajak uchun, kelajakda foydalanish uchun ham o'zlashtiriladi.

Bolalar maktabda olgan bilimlari ilmiy xarakterga ega. Agar ilgari boshlang'ich ta'lim fanlarning asoslarini tizimli ravishda o'zlashtirishga tayyorgarlik bosqichi bo'lgan bo'lsa, endi u birinchi sinfdan boshlanadigan bunday assimilyatsiyaning boshlang'ich bo'g'iniga aylanadi.

Bolalarning ta'lim faoliyatini tashkil etishning asosiy shakli - bu vaqt bir daqiqagacha hisoblanadigan dars. Darsda barcha bolalar o'qituvchining ko'rsatmalariga amal qilishlari, ularga qat'iy rioya qilishlari, chalg'imasliklari va ortiqcha ish bilan shug'ullanmasliklari kerak. Bu talablarning barchasi shaxsiyatning turli jihatlari, aqliy fazilatlarini, bilim va ko'nikmalarining rivojlanishi bilan bog'liq. Talaba ta'lim uchun mas'uliyatli bo'lishi, uning ijtimoiy ahamiyatini bilishi, maktab hayoti talablari va qoidalariga bo'ysunishi kerak. Muvaffaqiyatli o'qish uchun u kognitiv qiziqishlarga ega bo'lishi, juda keng bilimga ega bo'lishi kerak. O'quvchiga o'rganish qobiliyatini tashkil etuvchi fazilatlar majmuasi mutlaqo kerak. Bu ta'lim vazifalarining ma'nosini, ularning amaliy mashg'ulotlardan farqini, harakatlarni bajarish usullarini bilish, o'zini tuta bilish va o'zini hurmat qilish ko'nikmalarini o'z ichiga oladi.

Maktabga psixologik tayyorgarlikning muhim jihati - bu bolaning ixtiyoriy rivojlanishining etarli darajasi. Har xil bolalar uchun bu daraja boshqacha bo'lib chiqadi, lekin etti yoshli oltita bolani ajratib turadigan o'ziga xos xususiyat-bu bolaga

² Sodiqova Sh.A. Maktabgacha pedagogika. – Toshkent: Tafakkur sarchashmalari, 2013.92-b.

o'z xatti-harakatlarini nazorat qilish imkoniyatini beradigan motivlarga bo'ysunish. birinchi sinfga kelib, maktab va o'qituvchining talablarini qabul qilish uchun umumiy mashg'ulotlarga jalb qilinadi.

Kognitiv faoliyatning o'zboshimchalikiga kelsak, u maktabgacha yoshda shakllana boshlasa-da, u maktabga kirguncha hali to'liq rivojlanmagan: bolaga ixtiyoriy e'tiborni uzoq vaqt ushlab turish, materialni eslab qolish qiyin. katta hajmli va boshqalar. Boshlang'ich maktabda ta'lim bolalarning bu xususiyatlarini hisobga oladi va shunday tuzilganki, ularning bilim faoliyatining o'zboshimchaliklariga qo'yiladigan talablar asta -sekin o'sib boradi, chunki ta'lim jarayonida u takomillashadi.

Maktabga umumiy tayyorgarlik bolaning maktabga borish vaqtiga kelib aqliy, ma'naviy, estetik va jismoniy rivolanishda erishgan shunday darajasidirki, u bolaning maktab ta'limining yangi sharaotlariga va o'quv materialining ongliegallashga faol kirib borishlari uchun zarur asosni yaratadi.

Umumiy tayyorgarlik bola maktab ta'limiga o'tish davriga kelib erishadigan psixik rivojlanishning muayyan darajasi bilan ifodalanadi.

Psixologik tayyorgarlik tushunchasi maktab ta'limi nuqtai-nazaridan 1 sinfga borayotgan bola psixik rivojlanishidagi muhim sifat ko'rsatkichlarini muvoffakiyatli jamlaydi.

XULOSA VA MUNOZARA

Xulosa qilib aytish mumkinki, maktabgacha ta'lim muassasalarini boshqarishning yangi zamonaviy usullaridan unumli foydalanib, topshiriqlar ijrosining muntazam nazorati natijasida maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashning sifat va samaradorligi oshib boradi.

Adabiyotlar

1. Hasanboeva O.U. va boshq. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. – Toshkent:Ilm ziyo, 2016.
2. Sodiqova Sh.A. Maktabgacha pedagogika. – Toshkent: Tafakkur sarchashmalari, 2013.
3. Mavrulov A. Ma'anaviy barkamol inson tarbiyasi. – Toshkent:O'zbekiston, 2008.
4. The National Strategies Primary: Numbers and Patterns. December, 2009.
5. www.ziynet.uz